

Колесо часу. Том 5. Колесо Часу.

Кн. 5. Вогні Небес

Роберт Джордан

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Г. Г. Михайловська

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

ПРОЛОГ

Падають перші іскри

Сидячи за просторим письмовим столом, Елайда до Авріні а'Ройган замислено розгладжувала на плечах довгий палантин, оторочений сімома різноколірними смугами, — палантин Престолу Амерлін. На перший погляд багато хто назвав би її вродливою; але вже з другого позирку було зрозуміло, що суворість — не випадковий гість на її обличчі Айз Седай, обличчі без віку. Сьогодні ж на лиці Елайди читалося й дещо інше: в її темних очах раз у раз спалахував гнів. Якщо лише хтось його помічав.

Вона майже не слухала жінок, що всілися на стільцях перед її столом. Сукні на них були різноманітних кольорів, від білого до темно-червоного, з шовку чи вовни, залежно від смаку власниці, але всі вони, крім однієї, мали на собі шалі, що належалися їм за етикетом: з вишитим Білим Пломенем Тар Валона на спині й з торочками, колір яких відповідав кольору їхньої Аджі — так, наче це було зібрання Ради Вежі. Вони обговорювали отримані донесення та чутки про події у світі, намагаючись відокремити факти від вигадок, прагнучи вирішити, як діяти Вежі; а от на жінку за столом поглядали нечасто. На жінку, якій вони присягнули коритися. Елайда не могла приділити всю свою увагу їхнім балачкам. Вони не знали, що насправді важливо. Чи радше знали, але боялися про це згадувати.

— В Шайнарі, без сумніву, щось відбувається. — Це сказала Денелл, невисока, постійно заглиблена у мрії Коричнева сестра, — єдина Коричнева з усіх присутніх. Зелені та Жовті теж мали лише по одній представниці, і всі три Аджі були цим аж ніяк не задоволені. Блакитних не було взагалі. І зараз великі сині очі Денелл замислено дивилися кудись углиб себе; на щоці у неї темніла чорнильна плямка, та вона цього не помічала. Її темно-сіра вовняна сукня виглядала доволі пожмаканою. — Ми отримуємо

повідомлення про сутички. Не з траллоками і не з айльцями, — хоча, схоже, набіги через Ніамські перевали почастишали. Сутички між шайнарцями. Незвична річ для Порубіжжя. Вони рідко воюють між собою.

— Якщо вони збираються влаштувати громадянську війну, то обрали для цього вдалий час, — холодно зауважила Альвіарін. Висока, струнка, вся в білому шовку, вона одна не мала на собі шалі. На її плечах лежав палантин Хранительки, також білий, вказуючи на те, що вона походить з Білої Аджі. Не з Червоної, колишньої Аджі Елайди, як це мало би бути згідно з традицією. Білі й завжди вирізнялися холодністю. — Траллоків наче лизь злизав. Усе Гнилолісся виглядає таким спокійним, що його могли б охороняти два фермери та послушниця.

Теслін кістлявими пальцями перебирала папери у себе на колінах, утім, не дивлячись на них. Червоних сестер тут було аж чотири, більше ніж інших, і Теслін, одна з них, суворістю поступалася хіба самій Елайді. А от красунею її ніхто ніколи не назвав би.

— Краще, мабуть, щоб Гнилолісся не було таким тихим, — промовила вона з сильним ілліанським акцентом. — Саме сьогодні вранці я отримала повідомлення, що маршал-генерал Салдеї вирушив із військом у похід. І не до Гнилолісся, а у протилежному напрямку. На південний схід. Він ніколи б на це не наважився, якби Гнилолісся не впало у сплячку.

— Просочилися чутки про Мазрима Таїма. — Альвіарін сказала це так, ніби говорила про погоду чи ціни на килими, а не про можливу катастрофу. Захопити Таїма коштувало величезних зусиль. І ще більших — приховати його втечу. Авторитет Вежі міг похитнутися, дізнайся світ про те, що Айз Седай не змогли втримати ув'язненого Лжедракона. — Схоже на те, наче королева Тенобія або Даврам Башир, — а може, і вони обоє, — не схильні

вірити, що ми зможемо впоратися з ним знову.

При згадці про Таїма в кімнаті зависла мертва тиша. Цей чоловік міг направляти — його саме везли до Тар Валона, щоб угамувати, назавжди відрізати від Єдиної Сили, коли він раптом звільнився. Але не тому всі присутні мовчали, наче язика проковтнули. Колись існування чоловіка, здатного направляти Єдину Силу, було рівнозначне найсильнішому прокляттю; Червоні сестри вбачали в полюванні на таких чоловіків головну мету свого життя, а всі інші Аджі допомагали їм у цьому, як могли. Однак тепер більшість жінок, що сиділи перед столом, засовались на своїх стільцях, не дивлячись одна одній в очі. І все тому, що розмова про Таїма підвела їх надто близько до іншої теми, обговорювати яку їм не хотілося. Навіть Елайда відчула, як жовч підступає їй до горла.

А от Альвіарін, вочевидь, не відчувала такого небажання. Куточок рота у неї сіпнувся чи то в миттєвій посмішці, чи то в гримасі.

— Я подвою наші зусилля у тім, щоб схопити Таїма. А ще пропоную відправити радницею до Тенобії когось із сестер. Когось, хто знатиме, як долати вперту протидію, до якої схильна молода королева.

Інші теж поквапилися перервати паузу. Джоліне обсмикнула на тендітних плечах шаль із зеленими торочками, хоч і дещо силувано.

— Так. Треба, щоби поряд з нею була Айз Седай, здатна впоратися з Баширом. Він має величезний вплив на Тенобію. Треба, щоб він повернув військо туди, де воно зможе вийти проти Гнилолісся, якщо те прокинеться.

Її шаль розійшлася на грудях і відкрила надто глибокий викот сукні; блідо-зелений шовк щільно облягав її стан. І посміхалася вона надто часто, — і це не подобалося Елайді. Особливо часто посміхалася Джоліне чоловікам. Зелені завжди так роблять.

— Нам зараз тільки ще одного війська на марші не вистачає, — поспіхом додала Шемерін, Жовта сестра. Ця трохи пухка жінка так і не навчилася до кінця зберігати зовнішню незворушність, притаманну усім Айз Седай; навколо її очей не раз відчувалася тривожна напруга, а зараз це відбувалося ще частіше.

— І когось треба направити до Шайнару, — додала Джавіндра, ще одна Червона. Попри гладенькі щоки, її кутасте обличчя було жорстким і твердим — хоч цвяхи забивай. Голос її теж був різким. — Не подобається мені такий безлад у Порубіжжі. Ми не можемо допустити послаблення Шайнару, бо тоді туди вдеруться траллоцькі орди.

— Можливо, — кивнула Альвіарін, обмірковуючи цю пропозицію. — Але ми маємо агентів у Шайнарі... Червоних напевне, але, можливо, й інших?.. — Чотири Червоні сестри неохоче, ледь помітно нахилили голови; більше ніхто не кивнув. —...Які можуть попередити нас, якщо цей брязкіт зброєю загрожуватиме перерости у щось серйозне.

Не було таємницею те, що всі Аджі, крім Білої, заглибленої в чисту логіку та філософію, яка більше, яка менше мали своїх спостерігачів та слухачів у всіх державах, — хоча мережу Жовтих інші вважали жалюгідною. Адже Жовті сестри не могли дізнатися нічого цікавого для себе про хвороби чи зцілення від тих, хто не міг направляти. Деякі сестри мали власні «очі та вуха», але зберігали їх у ще більшій таємниці, ніж агентів усієї Аджі. Мережа агентів Блакитних була найбільш розгалуженою: як уся Аджа, так і окремі Блакитні сестри мали скрізь безліч шпигунів.

— Щодо Тенобії та Даврама Башира, — продовжила Альвіарін, — ми погоджуємося, що сестри мають зайнятися ними? — Вона навіть не дочекалася, доки всі кивнули. — Добре. Вирішено. Мемара чудово підійде; вона не стане поділяти маячню Тенобії, проте водночас не дасть тій помітити повідець. Далі. Чи хтось має

свіжі звістки з Арад Доману чи з Тарабону? Якщо ми щось не вдіємо тут найближчим часом, може виявитися, що Пейдрон Найол і білоплашники підім'яли під себе всі землі від Бандар Ібена до Берега Тіней. Еванеллайн, у тебе щось є?

В Арад Домані й Тарабоні вирувала громадянська війна, — а може, й щось гірше. Миру не було ніде. Елайда була здивована, що Айз Седай заговорили про це.

— Лише чутки, — відказала Сіра сестра. На ній була шовкова сукня такого ж кольору, як і торочки на її шалі, доброго крою і з великим викотом. Елайда часто думала, що цій сестрі треба було б піти до Зелених, — до такої міри вона переймалася своєю зовнішністю та вбранням. — У цих бідолашних землях майже всі перетворилися на біженців, а з ними й ті, хто повинен був надсилати новини. Панарх Аматера, вочевидь, зникла, — і схоже, що до цього могли докласти руки Айз Седай...

Елайда зіжмакала в кулаку краєчок палантина. На обличчі не ворухнувся жоден м'яз, але в очах спалахнув вогонь. Отже, з військом Салдеї вони все вирішили. Принаймні ця Мемара з Червоних; добре, що хоч так. Але вони навіть не поцікавилися її думкою. Самі все вирішили. Навіть приголомшливе припущення, що Айз Седай могли бути причетні до зникнення панарха — якщо це тільки не одна з тисяч неймовірних казок, що доходять з західного узбережжя — не могло відвернути увагу Елайди від цього факту. Айз Седай розсіялися по всіх землях, від Аритського океану і до Хребта Світу, і ті ж Блакитні цілком могли щось утнути. Ще й двох місяців не минуло, відколи ці жінки, що сидять перед нею, склали присягу на вірність їй як уособленню Білої Вежі, а тепер вони ухвалюють рішення, навіть не дивлячись у її бік.

Таке образливе ставлення вона помічала надто часто. А ще гірше, ще образливіше було те, що вони взяли на себе керування безтямно, — так, наче так і мало бути. Вони знали, як вона отримала

палантин; знали, що це вони своєю підтримкою поклали його їй на плечі. Вона й сама знала це, знала занадто добре. Та вони зайшли надто далеко. Незабаром прийде час щось із цим робити. Та ще не зараз.

Вона привнесла у кабінет відбиток власної особистості, якомога сильніше змінюючи його. У кімнаті з'явився новий письмовий стіл з різьбленими потрійними кільцями, поєднаними між собою; важке крісло, на високій спинці якого просто над її темноволосою головою світився інкрустований кісткою Пломінь Тар Валона, схожий на гігантську білосніжну сльозу. На столі стали в ряд, рівновіддалені одна від одної, три лаковані скриньки алтарської роботи; в одній з них зберігалися найцінніші речі з її колекції різьблених мініатюр. Попід стіною у білій вазі на строгому цоколі стояв величезний букет червоних троянд, наповнюючи кімнату солодким ароматом.

Відколи Елайда стала Амерлін, ще не було жодного дощу, — але за допомогою Сили завжди можна отримати прегарні квіти, а квіти вона любила. Вони такі слухняні; їх так легко формувати і змушувати сяяти красою.

Одну зі стін прикрашали дві картини, розвішані так, щоб Елайда могла їх бачити, підводячи голову. Інші намагалися на них не дивитися; серед усіх Айз Седай, що приходили до кабінету Амерлін, тільки Альвіарін інколи позирала на них.

— Чи є якісь новини про Елейн? — невпевнено поцікавилася Андая. Ця невеличка, схожа на пташку жінка, друга з присутніх Сірих, мала сором'язливий вигляд — попри типове обличчя Айз Седай. Важко було повірити в її здібності посередника; а втім, вона була однією з найкращих у цій справі. — Чи про Ґалада? Якщо Морґейз дізнається, що ми загубили її пасинка, вона може знову почати ставити питання про свою дочку, адже так? А якщо вона дізнається, що ми загубили дочку-спадкоємицю, Андор може зачинитися для нас, — як і Амадиція.

Декілька Айз Седай похитали головами, бо новин не було, а Джавіндра промовила:

— У королівському палаці є Червона сестра. Вона стала Айз Седай нещодавно, тому легко може видавати себе за якусь іншу особу.

Вона мала на увазі, що на обличчі цієї сестри ще не стали помітними ознаки нев'ячучості, котрі з'являються під час тривалого застосування Єдиної Сили. Якби стороння людина спробувала визначити вік жінок, що зібралися в кабінеті Амерлін, вона б сказала, що їм близько двадцяти, — і інколи помилилася б удвічі, а то й утричі.

— Ця сестра добре підготовлена, досить сильна і дуже спостережлива. Морґейз зараз із головою поринула у свої претензії на трон Кайрену. — Кілька сестер засовалися на стільцях, і, наче зрозумівши, що надто близько підійшла до слизького питання, Джавіндра поспіхом продовжила: — А ще більше її, вочевидь, цікавить її новий коханець, лорд Ґаебріл. — Губи її, і без того вузькі, стиснулися в нитку. — Вона геть втратила розум через цього чоловіка.

— Це він підживлює її інтерес до Кайрену, — зауважила Альвіарін. — А там ситуація майже така ж погана, як у Тарабоні та Арад Домані. Всі Доми змагаються за Сонячний трон, — і скрізь лютує голод. Морґейз здатна відновити лад; але для того, щоби зміцнити трон, їй знадобиться час. А доти у неї не вистачить енергії думати ще про щось, — навіть про дочку-спадкоємицю. Я доручила одній секретарці час від часу надсилати листи до Морґейз; ця жінка чудово підробляє руку Елейн. Цього має вистачити, доки ми знову не візьмемо Морґейз під надійний контроль.

— Хоча б її син у наших руках, як і раніше, — усміхнулася Джоліне.

— Ґавіна важко втримати в руках, — різко зауважила Теслін. — Цей його Молодняк влаштовує сутички з білоплащниками на обох берегах ріки. Ґавін часто-густо діє на власний розсуд, а не лише за нашими вказівками.

— Його буде взято під контроль, — відказала Альвіарін. Елайда починала вже ненавидіти цей одвічно холодний та розсудливий тон.

— Якщо йдеться про білоплащників, — докинула Денелл, — то схоже, що Пейдрон Найол проводить таємні перемовини, намагаючись умовити Алтару та М'юранді поступитися територіями Ілліану, — і таким чином завадити Раді Дев'ятьох вдертися в одну з цих країн, а то й в обидві.

Уникаючи краю прірви, жінки по той бік столу взялися жваво обговорювати нову тему. Чи не здобудуть Діти Світла надто великий вплив внаслідок перемовин лорда капітана-командувача? Чи не краще Вежі зірвати ці перемовини, а вже тоді втрутитися і взяти перемовини на себе?

Рот Елайди скривився в гримасі. За роки свого існування Вежі часто доводилося виявляти обачливість — багато хто її боявся, багато хто ставився до неї з підозрою, — але ніколи Вежа не боялася нічого й нікого. А тепер ці Айз Седай боялися.

Вона звела очі на картини. Одна складалася з трьох дерев'яних ступок, на яких було зображено Бонвін, останню Червону сестру, обрану Престолом Амерлін тисячу років тому, а також ті обставини, через котрі жодна Червона відтоді не отримувала палантин. Бонвін, висока, горда, віддає накази іншим Айз Седай маніпулювати Артуром Яструбине Крило; Бонвін, зухвала, нескорена, на білих стінах Тар Валона, взятих в облогу військом Артура; і, нарешті — Бонвін принижена, на колінах перед судом Ради Вежі, коли у неї відібрали палантин і жезл через те, що вона мало не призвела до загибелі Вежі.

Багато хто не міг зрозуміти, навіщо Елайда наказала дістати цей триптих з однієї з комор, де він припадав пилом багато років; якщо ніхто й не питав прямо, вона чула перешіптування. Вони не розуміли, що потрібно постійно нагадувати собі про ціну поразки.

Другу картину було намальовано у новітній манері, на натягнутому полотні. Це була копія ескізу, зробленого вуличним художником далеко на заході. Ця картина муляла тим Айз Седай, які її бачили, ще більше. Два чоловіки билися серед хмар, схоже, в небі, а за зброю їм слугували блискавки. В одного чоловіка було вогняне обличчя. Інший був юнак, — високий, з рудуватим волоссям. Саме цей юнак викликав страх у Айз Седай, і навіть Елайда стискала щелепи, дивлячись на нього. Вона сама не знала — чи від гніву, чи для того, щоб не цокотіти зубами. Але страх можна й треба контролювати. Контроль — понад усе.

— Тоді ми закінчили, — підсумувала Альвіарін, плавним рухом підводячись зі стільця. Інші підвелися й собі, розправляючи шалі та спідниці, готуючись іти. — За три дні я чекаю на...

— Хіба я дала вам дозвіл іти, дочки? — Це були перші слова, промовлені Елайдою після того, як вона сказала Айз Седай сідати. Вони втупилися в неї з подивом. З подивом! Дехто ступив крок назад, до стільців, але без поспіху. І жодного слова вибачення. Вона надто довго попускала їм віжки. — Оскільки ви вже стоїте, то й залишайтеся стояти, доки я не договорю. — Ті, хто вже збирався всістися знову, збентежились, знову ніяково випросталися, а вона продовжувала: — Я нічого не почула про те, як просуваються пошуки тієї жінки та її супутників.

Нема потреби називати ту жінку, попередницю Елайди, на ім'я. Вони знали, про кого вона говорить, а Елайда відчувала, що їй з кожним днем дедалі важче навіть подумки промовити ім'я попередньої Амерлін. У всіх проблемах, з якими вона стикнулася наразі — у всіх без винятку! — винна та жінка.

— Тут є певні складнощі, — рівним голосом відказала Альвіарін, — позаяк ми підтримали чутки, що її було страчено.

У цієї Айз Седай крига замість крові. Елайда суворо дивилася Альвіарін в очі, доки та не додала запізніле «матінко», — але теж спокійно, навіть безтурботно. Елайда оглянула решту, і в голосі її задзвеніла сталь:

— Джоліне, ти відповідаєш за пошуки та за розслідування обставин втечі. З обох питань я не чула нічого, крім нарікань на складнощі. Можливо, щоденна спокута зробить тебе стараннішою, дочко. Напиши, яке покарання ти вважаєш відповідним, і подай мені листа. Якщо пропозиція здасться мені... Недостатньо відповідною, покарання буде збільшене втричі.

Незмінна посмішка Джоліне зів'яла, як це і мало статись. Вона відкрила рота, — а тоді знову стулила його під невідступним поглядом Елайди.

— Як скажете, матінко. — Вона промовила це крізь стиснуті зуби, з удаваною сумирністю; та цього було досить. На певний час.

— А як справи з поверненням утікачок? — Голос Елайди став ще жорсткішим. Повернення Айз Седай, що полишили Вежу після скинення тієї жінки, означало, що до Вежі повернуться Блакитні. Елайда не була впевнена, що зможе колись довіряти хоч комусь із Блакитних. Вона взагалі не була впевнена, що зможе змусити себе довіряти комусь, хто втік замість привітати її прихід до влади. Але Вежа повинна була знову об'єднатися. За цю проблему відповідала Джавіндра.

— І тут також є складнощі. — Обличчя її залишалося суворим, як завжди, та вона швиденько провела язиком по вустах, коли побачила хмару, що пробігла обличчям Елайди. — Матінко.

Елайда похитала головою:

— Я не слухатиму про складнощі, дочко. Завтра покладеш переді мною перелік того, що ти зробила, включно із заходами,

спрямованими на те, щоб приховати від світу розкол у Вежі. — Це було питанням життя та смерті; у Вежі була нова Амерлін, та світ мав бачити Вежу такою ж єдиною та могутньою, як і завжди. — Якщо тобі не вистачає часу виконувати отримане від мене завдання, можливо, тобі треба передати своє місце Представниці від Червоних у Раді Вежі. Я мушу про це подумати.

— У цьому не буде потреби, матінко, — поспіхом відказала Червона сестра. — Завтра ви отримаєте звіт, про який говорите. Я впевнена: незабаром багато хто почне повертатися.

Елайда не була аж так у цьому впевнена, хай як вона цього бажала — адже Вежа мусить бути сильною; просто мусить! — але вона наголосила на тому, на чому хотіла. В очах усіх Айз Седай, крім Альвіарін, читалися задума та тривога. Якщо Елайда готова напуститися на сестру зі своєї колишньої Аджі, а ще сильніше — на Зелену, котра підтримувала її з найпершого дня, то, можливо, вони зробили помилку, поставившись до неї як до суто церемоніальної фігури. Так, це вони всадили її на трон Амерлін, але тепер вона і справді Амерлін. Треба надати їм ще кілька доказів найближчими днями, і вони зрозуміють своє місце. Якщо буде потрібно, вона змусить кожну присутню тут жінку відбувати покарання, доки вони не почнуть благати про помилування.

— В Кайрені розташовані тіренські солдати, так само як і андорські, — провадила вона далі, не звертаючи уваги на те, як вони відводять очі вбік. — Цих тіренських солдатів послав той чоловік, який узяв Твердиню Тіра.

Шемерін міцно стисла пухкі долоні, а Теслін закліпала очима. Тільки Альвіарін лишалася незворушною, наче замерзлий ставок. Елайда викинула руку вперед і тицьнула на картину з двома чоловіками, що билися блискавицями.

— Подивіться сюди! Дивіться! Або ж я змушу кожну з вас на колінах вишкрібати підлоги! Якщо ви такі безхребетні, що навіть на

картину страхається поглянути, — де ж ви візьмете мужності зустріти те, що гряде?! Вежі не потрібні лякливі!

Вони повільно зводили очі, переступаючи з ноги на ногу, наче боязкі дівчатка, а не Айз Седай. Лише Альвіарін дивилася спокійно; вона єдина з усіх здавалася байдужою. А Шемерін ламала собі руки, і на очі їй навернулися сльози. З Шемерін треба щось робити.

• • •

Далі — у повній книжці «Колесо часу. Том 5. Колесо Часу. Кн. 5. Вогні Небес».
nashaknyga.com.ua